

FULBRIGHT
UNIVERSITY
VIETNAM

FULBRIGHT SCHOOL OF
PUBLIC POLICY AND MANAGEMENT

Chính sách phát triển

Bài 3

Hiện đại hóa

Bài 3

- Hiện đại và hiện đại hóa
- Truyền thống và hiện đại
- Lợi ích của thuyết hiện đại hóa
- Chỉ trích hiện đại hóa xã hội và chính trị

Ý nghĩa hiện đại hóa đối với Việt Nam?

Con đường hiện đại hóa của Việt Nam

- Lý thuyết – a. thay thế nhập khẩu (bảo hộ), b. bắt kịp về kinh tế (ngành cạnh tranh), c. dẫn đầu về KHCN cơ bản.
- Với vốn và nguồn lực hạn chế - Việt Nam chú trọng vào a và b
- Ít có phát triển về con người, KHCN và sáng kiến tri thức
- Cố bắt chước Đông Á và Trung Quốc

Sự hiện đại là gì?
Đặc tính quan trọng của sự hiện đại?
Đặc tính của xã hội tiền hiện đại?

Có tính khoa học?
Có độc đáo như iPhone?

Sự chú ý đối với “hiện đại”

Bối cảnh

Chiến tranh lạnh 1950s
Siêu cường Mỹ
Kế hoạch Marshall
Quan tâm đến sự phát triển không đồng đều

Ngăn chặn CN cộng sản lan rộng

Tạo vùng đệm
chống CNCS
Sự trỗi dậy của
các nước
thế giới thứ ba

Các
nước đang
phát triển

Các nước
hiện đại

Sự hiện đại là gì?

M. Condorcet

E. Durkheim

I. Newton

C. Darwin

T. Parsons

Định nghĩa xã hội hiện đại?

Định nghĩa xã hội tiền hiện đại?

Định nghĩa xã hội tiền hiện đại

**Góc độ nào,
tiêu chí nào?**

Hình dung xã hội tiền hiện đại như thế nào?

Chính trị

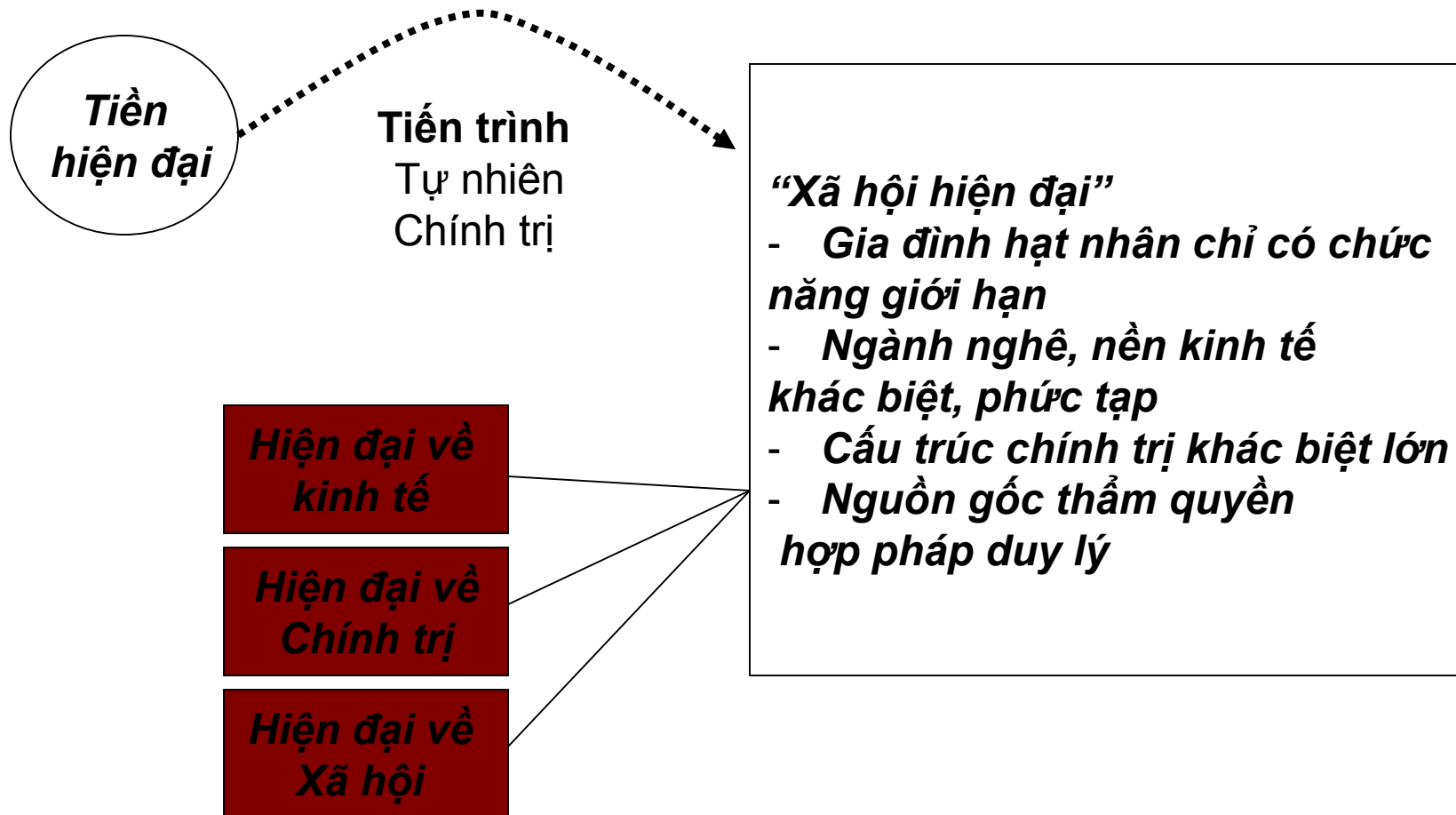
Kinh tế

Xã hội

**Dựa vào cấu trúc dòng tộc
Tính lưu động xã hội,
không gian hạn chế
Hoạt động kinh tế cơ bản
(nông nghiệp)
Giới quyền thế truyền thống
với các tổ chức tôn ti
Quyền lực trong tay địa chủ**

Xã hội hiện đại

Truyền thống vs. hiện đại

Đặc tính nổi trội	Truyền thống	Hiện đại
Công nghệ	Sức kéo gia súc Nông nghiệp Cơ học	Sức kéo cơ giới Công nghiệp Hữu cơ (phức hợp)
Kết quả	Nông thôn Tuổi thọ thấp	Đô thị Tuổi thọ cao
Thái độ	Gemeinschaft “niềm tin được thiết lập về tính thiên liêng của những truyền thống cổ xưa”	Gesellschaft “thẩm quyền duy lý, niềm tin vào tính pháp lý của các mô thức luật định chuẩn tắc”
Phân công lao động Chuẩn mực pháp lý Bản sắc	Phân tán vai trò Các giá trị trung thành Tập thể	Vai trò cụ thể Mang tính đại trà Định hướng bản thân

Các yếu tố văn hóa của Parsons

- Các giá trị truyền thống cản trở việc phát triển các giá trị khác như gia đình mở rộng, chuyển dịch địa lý

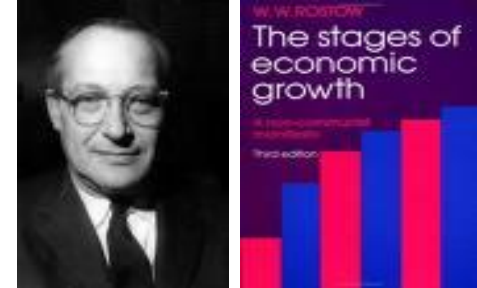
Giá trị truyền thống

- Gán ép
- Chủ nghĩa trung thành
- Tập thể

Giá trị hiện đại

- Thành tựu
- Chủ nghĩa đại chúng
- Cá nhân

Hiện đại hóa kinh tế

- W. W. Rostow (1960) *The Stages of Economic Growth*

Hệ thống Ford

Giả định của Rostow

“Hiện đại hóa là”

- Bao gồm các giai đoạn “mọi” nước đều trải qua
- Tiến trình đồng dạng
- Các xã hội hiện đại sao chép từ các giá trị và thể giới quan của CÂ/bắc Mỹ
- Tiến trình không thể đảo ngược
- Tiến bộ, không phải cách mạng
- Tiến trình biến đổi

Khía cạnh xã hội? Huy động xã hội

Karl Deutsch

- Deutsch (1961) “huy động xã hội” – tiến trình trong đó những cụm cam kết xã hội, kinh tế, và tâm lý xưa cũ quan trọng trở nên xói mòn

Thông qua tiếp xúc với hiện đại, truyền thông, bỏ phiếu, đô thị hóa, việc làm phi nông nghiệp, biết đọc biết viết, thu nhập bình quân đầu người

- Người dân trở nên sẵn sàng đón nhận các mô thức mới về xã hội hóa và hành vi

“Hiện đại hóa = phương tây hóa”

Hiện đại hóa đơn thuần tiếp nhận các đặc tính đi kèm với phương tây và khái quát hóa chúng như là “bản chất của sự hiện đại”

Lợi thế

*Mô hình phương tây mong đợi (tư bản thị trường)
Hình thức thay thế cho mô hình/nhóm quyền thế truyền thống*

Lý thuyết hiện đại hóa – vai trò của phương tây ở các nước đang phát triển

- Đầu tư của phương Tây vào nhà xưởng, chuyên môn và máy móc – sử dụng vốn vay WB (quan điểm rơi vãi)
- Vốn phương tây để du nhập nền giáo dục trọng tài (giá trị của chủ nghĩa đại chúng, cá nhân và cạnh tranh)

Lý thuyết hiện đại hóa – vai trò của phương tây ở các nước đang phát triển

- Truyền thông đại chúng phổ biến các ý tưởng hiện đại (ví dụ gia đình hạt nhân)
- Đô thị hóa được khuyến khích

Ý kiến chỉ trích thuyết hiện đại hóa

1. Mang tính vị chủng vì

- (a) Hạ thấp giá trị truyền thống và thể chế xã hội, như đại gia đình
- (b) Bỏ qua sự bất bình đẳng gia tăng trong và giữa các nước
- (c) Không phải là lý thuyết trung tính như gợi ý (quảng bá các giá trị tư bản phương tây)

2 Giáo dục ở các nước đang phát triển chủ yếu có lợi cho nhóm nhỏ giới quyền thế địa phương (nhóm cầm quyền)

3 Giả định tài nguyên thiên nhiên vô hạn cho phát triển công nghiệp (bỏ qua vấn đề sinh thái)

- 4 Để tiến bộ không thể dựa vào một cách duy nhất, bối cảnh lịch sử cũng quan trọng – tình huống nghiên cứu (Asian Development Bank).
- 5 Văn hóa của các nước đang phát triển. Ví dụ tầm quan trọng của gia đình, có thể là câu trả lời cho sự bất ổn về kinh tế và phúc lợi vật chất thấp, không phải là nguyên nhân.

Thảo luận

- Theo các bạn trong số những đặc tính của tiến trình hiện đại và hiện đại hóa, Việt Nam tụt hậu ở những dữ kiện quan trọng nào?
- Đâu là giới hạn của việc đi theo mô hình của các nước Đông Á?

Q&A

CONTACT

Fulbright School of Public Policy and Management

232/6 Vo Thi Sau, District 3, HCMC

T: (028) 3932 5103

F: (08) 3932 5104

E-mail: info.fsppm@fuv.edu.vn

Web: www.fsppm.fuv.edu.vn/